

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Анотація. Розглядаються основні тенденції розвитку інформаційних систем, інформаційних технологій та інформаційного менеджменту в цілому.

Ключові слова: інформаційна економіка, інформаційна система, інформаційні технології, інформаційна сфера.

Аннотация. Рассматриваются основные тенденции развития информационных систем, информационных технологий и информационного менеджмента в целом.

Ключевые слова: информационная экономика, информационная система, информационные технологии, информационная сфера.

Abstract. The main trends in the development of information systems, information technology and information management in general.

Keywords: information economy information systems, information technology, information sphere.

Існує поширена думка, що управлінська діяльність
в області інформаційних технологій - це чорна
магія або спроба взяти під контроль хаос.

Із книги Метью Штребе

«Windows 2000/Проблемы и решения»

У наш час у сучасному світі відбувається становлення інформаційного суспільства, а у світовому господарстві - інформаційної економіки. При цьому неминуче виникають проблеми, пов'язані із суспільним рухом зробленої інформації, з її включенням як продукту праці в сферу дії економічних законів, що визначають характер і сутність процесів суспільного виробництва. Вищою формою інформації – формою знань є інформаційний менеджмент, визначенням напрямків розвитку котрого присвячена дана стаття.

Виділення інформаційного менеджменту як наукової дисципліни обумовлено такими фактами [4]:

становлення інформаційного суспільства привело до необхідності практичного керування та враховування впливу інформаційного менеджменту на діяльність і розвиток будь-якої організації;

визнання інформації найважливішим ресурсом керування потребувало створення адекватної наукової теорії його експлуатації.

З появою поняття інформаційний менеджмент в перехідний період від індустріального до інформаційного суспільства виникають нові можливості кардинальної перебудови керування в організації на макрорівні. Зміни на макрорівні спричиняють зміни на мікрорівні, які простежуються в процесі переходу від класичного типу організації до інформаційно-орієнтованої організації. П. Друкер писав про це: «Підприємство не так уже віддаленого майбутнього не буде більше тим, що я називаю організацією, що базується на інформації. Підприємства й особливо крупні - навряд чи мають інший шанс, ніж стати інформаційно-орієнтованими» [3], ці слова стають актуальними саме у наш час.

За даними компанії Accenture, яка провела велике міжнародне опитування директорів з інформаційних технологій, тенденції інформаційного менеджменту направлені на збільшення уваги управління даними. Всеохоплююче управління організаційними даними спрямоване для використання цих даних у посиленні стратегічної переваги на ринку. Більш детально це розкривається у вивченні поставлених задач:

якість даних – проблеми, що пов'язані з недостатньою якістю даних планується вирішувати за допомогою ефективної формальної стратегії управління якістю даних;

управління (ключовими) даними – створення та впровадження системи, що буде спрямована на ефективне управління та правильне налаштування обігу ключових даних всередині підприємства;

інформаційна політика – формування ефективної інформаційної політики;

управління метаданими – впровадження потужних програм управління метаданими, бо саме управління метаданими може слугувати запорукою

успішного визначення ключових даних компанії та максимально ефективного їх використання [6].

Успішна реалізація поставлених задач потребує дотримання спеціальних принципів. Автором [2] для формування, функціонування і розвитку інформаційного менеджменту запропоновано розробку та дотримання наступних принципів управління:

- поєднання спеціалізації і універсалізації в управлінні (при виконанні управлінських робіт повинно забезпечуватися оптимальне співвідношення між спеціалізацією і універсалізацією);

- стійкість до зовнішнього середовища (при зміні окремих елементів мікро- і макросередовища підприємства, система управління повинна продовжувати функціонувати і виконувати поставлені цілі);

- економічність управління (при виборі способів і функцій для здійснення управління і досягнення мети необхідно обмежувати витрати: трудові, матеріальні, тимчасові, фінансові, моральні);

- поєднання централізації і децентралізації в управлінні (в кожній конкретній системі управління повинен бути оптимальний рівень централізації (децентралізація) виконання відповідних функцій).

На думку Шанченко Н.І. критерієм ефективності управління на всіх рівнях є успішна реалізація принципів [2].

Ще однією тенденцією у розвитку інформаційного менеджменту є розвиток інструментів, засобів та систем. Про це зокрема свідчить розроблена ЮНЕСКО програма «Інформація для всіх» четвертий розділ котрої присвячений стратегіям розвитку інформаційного менеджменту на 2002 - 2007рр. (табл.1). Стратегії передбачають розробку прогнозів потреб регіонів та планування політики розробки інструментів інформаційного менеджменту; створення багатомовного зведення інформації щодо інструментів керування загальнодоступною інформацією; збір, узагальнення й аналіз передового досвіду, створення стандартів інформаційного менеджменту [5].

Інформаційний менеджмент потребує розвитку технологічної основи

інформатизації (комп'ютери останніх поколінь і сучасні засоби зв'язку). На базі технічних засобів формуються інформаційні технології – цілісні системи збору, переробки, передачі, використання інформації з метою управління. Головним напрямком перебудови менеджменту і його радикального удосконалення, пристосування до сучасних інформаційних умов стало, на думку автора [10] масове використання новітньої комп'ютерної і телекомунікаційної техніки, формування на її основі високоефективних інформаційно-управлінських технологій.

Таблиця 1

Стратегії розвитку інформаційного менеджменту *

Сучасний стан	Збільшення інформаційних ресурсів, форматів даних і систем.	Проблема пошуку інформації у світовій мережі	Трансформація даних в інформацію а потім у знання - складний, контекстуально обумовлений процес який має мінімальну технологічну підтримку	Взаємодія, доступність і зручності роботи з даними не гарантовані.
Стратегії та дії	Сприяти використанню відкритих джерел інформації про інструменти менеджменту. через ініціювання та підтримання розвитку вільного доступу до інформації про інструментарій інформаційного менеджменту	Розвивати системи з можливістю спільного використання розподілених ресурсів через перейняття передового досвіду й стандартів для керування інформацією.	Підтримувати пілотних проектів, які демонструють ефективне використання інформаційних і комунікаційних технологій й основних на них послуг.	Забезпечувати та гарантувати взаємодія, доступність і зручність роботи з даними

*Таблицю сформовано на основі даних програми ЮНЕСКО «Інформація для всіх» [5].

Нові технології, що засновані на комп'ютерній техніці, вимагають радикальних змін організаційних структур менеджменту, його регламенту, кадрового потенціалу, системи документації, фіксування і передачі інформації. Особливе значення має впровадження інформаційного менеджменту, яке

значно розширить можливості використання компаніями інформаційних ресурсів. Розвиток інформаційного менеджменту пов'язаний з організацією системи обробки даних і знань, послідовного їхнього розвитку до рівня інтегрованих автоматизованих систем управління, що охоплюють по вертикалі і горизонталі всі рівні і ланки виробництва і збуту. Самі інформаційні технології вимагають складної підготовки, великих первісних витрат і наукомісткої техніки. Їхнє введення повинне починатися зі створення математичного забезпечення, формування інформаційних потоків у системах підготовки фахівців.

Мова йде про створення інформаційних технологій з використанням штучного інтелекту. Основні напрямки в області створення інформаційних технологій і штучного інтелекту зв'язані з перебуванням ефективних систем надання знань і організацією процесу комунікації користувачів з ЕОМ, а також із плануванням доцільної діяльності, формуванням глобальної структури нормативної поведінки. Розвиток сучасних інформаційних технологій, як складової частини інформаційного менеджменту, приводить до постійного зростання складності інформаційних систем, створюваних у різних галузях економіки. В сучасних великих проектах інформаційних систем можна виділити такі основні проблеми [10]:

- підвищення трудомісткості опису інформаційних систем за рахунок збільшення кількості функцій, процесів, елементів даних та складних взаємозв'язків між зазначеними складовими і все це вимагає ретельного моделювання й аналізу даних і процесів;
- ускладнення доступу до даних великого обсягу, що не регламентовані, для взаємодіючих компонентів інформаційної системи, які у своїй сукупності мають локальні завдання й цілі;
- зниження ефективності робітників в результаті неоднорідності розробників одній кваліфікації та традиціям використання тих або інших інструментальних засобів;
- підвищення вимог до підготовки фахівців-менеджерів що пов'язані

з підготовкою і прийняттям рішень в області інформаційного менеджменту. Для успішної реалізації проекту об'єкт проектування інформаційних систем повинен мати такі характеристики [7]:

адекватність опису об'єкту,

побудова повних й несуперечливих функціональних й інформаційних моделей інформаційних систем.

Інформаційна система – це логічно складна, трудомістка й тривала за часом робота, що вимагає високої кваліфікації фахівців, що беруть участь у ній. У процесі створення й функціонування інформаційних систем інформаційні потреби користувачів можуть змінюватися або уточнюватися, що ще більше ускладнює розробку й супровід таких систем.

Неодмінним атрибутом інформаційного менеджменту є поле його діяльності – глобальна мережа INTERNET.

На думку автора [12] відмінною рисою INTERNET, як нової інфраструктури інформаційного менеджменту є той факт, що тут поки не діє основний принцип ринкової економіки: попит народжує пропозицію. Постачальники і виробники дійдуть висновку про необхідність плигнути на підніжку експресу, що відходить, «INTERNET». І це буде не тільки питаннями престижу, але і побоюванням, що кращі місця на цьому перспективному ринку вони можуть не отримати.

Розглядаючи питання інформаційного менеджменту слід приділити увагу напрямкам розвитку організаційних структур, як головних елементів структури підприємства. Автор [10] говорить про те, що організаційна структура інформаційного менеджменту на підприємствах здобуває в кожному окремому випадку свою специфічну форму. Незважаючи на це, він виділяє три основних типи структури інформаційного менеджменту: функціонально-орієнтовану, орієнтовану на продукт і ринково-орієнтовану. Організаційні структури інформаційного менеджменту покликані об'єднати вище керівництво, фахівців, менеджерів, поставщиків інформації й підрозділів інформаційного менеджменту й створити тим самим передумови для керування в масштабі

організації на основі сучасних методологічних підходів, організаційних і технологічних рішень.

Цікавий внесок у терію інформаційного менеджменту на думку автора [9] вніс японський менеджер Ікудзиро Нонакі. Цінність робіт японського дослідника автор підкреслює тим, що відповіді на питання інформаційного менеджменту розроблялись не на з умоглядних моделей, а на матеріалі професійних досліджень, проведених у провідних японських компаніях. І. Нонакі в своїх роботах виділив такі поняття як самоорганізація й самовідновлення підприємства. Самоорганізаці підприємстваї полягає в створенні інформації, а здатність підприємства до самовідновлення безпосередньо залежить від уміння організації управляти послідовним створенням і розпадом корпоративного порядку. Самовідновлення компанії на думку І. Нонакі протікає в чотири етапи:

- I. Появі в корпоративній структурі елементів хаосу й нестійкості.
- II. Їхнє посилення й акцентування уваги на проблемах і протиріччях.
- III. Динамічне співробітництво через групи, що самоорганізуються (команди).
- IV. Перетворення отриманої й накопиченої інформації в знання.

Перші три етапи самоорганізації можна назвати інформаційними, оскільки в цей період головним процесом є створення інформації. Останній етап є ключовим, так як саме в ньому інформаційні потоки впорядковуються й інформація перетворюється в суму знань, призначену для поширення серед співробітників компанії [9].

Висновок. Теорія та практика менеджменту, здобувають особливе значення в сучасному інформаційному суспільстві, це обумовлено об'єктивними причинами, які говорять про те, що перехід української економіки в інформаційну вимагає вивчення форм і методів управління.

Отже розвиток інформаційного менеджменту вимагає вирішення задач щодо управління даними, дотримання принципів управління, зокрема поєднання спеціалізації та універсалізації; централізації та децентралізації,

економічності управління та стійкості до зовнішнього середовища. Стапи розвитку допозуть вирішити проблеми трудомісткості опису інформаційних систем, складного доступу до нерегламентованих даних, неоднорідності розробників одній кваліфікації та традицій використання інструментальних засобів.

Таким чином, у сучасних умовах винятково важливе значення має перебудова технічної і технологічної баз управління, що забезпечує процеси інформатизації. Це потребує в науці розробку нових методик управління в сфері інформаційного менеджменту. В практиці управління – опрацювання та застосовування нових методів і моделей інформаційного менеджменту, в освіті – підвищення вимог до підготовки фахівців-менеджерів що пов'язані з підготовкою і прийняттям рішень в області інформаційного менеджменту.

Подальше дослідження полягає в тому, щоб знайти практичне та методологічне застосування цих принципів та тенденцій в практичній діяльності підприємства.

Використана література

1. Информационный менеджмент / Ю.Ф. Симионов, В.В.Бормотов. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 250с.
2. Drucker P.P. Das Zeitalter der Dirigenten. – Manager Magazin, 1988. Н. 7. – S. 102.- см. Grudowskj S. Begriffsverständnis «Informationsmanagement» als Sichtwort Information und Dokumentation. Nachrichten für Dokumentation. – 1996. – № 6. – S. 351-360; Яновский А.М. Указ. соч. – С. 8.
3. http://www.nbuu.gov.ua/law/00_uiv.html
4. Шанченко Н.И. Информационный менеджмент: учебное пособие для студентов специальности «Прикладная информатика (в экономике)». – Ульяновск: УлГТУ, 2006. – 95 с
5. <http://www.unicyb.kiev.ua/~boiko/it/gromko.htm>
6. «Менеджмент и менеджер» №4 2007г.
<http://www.cfin.ru/press/management/2007-2/08.shtml>
7. <http://www.management.com.ua/tend/tend150.html>

8. <http://www.managment.aaanet.ru/infor/4.php>
9. <http://www.ukrainref.com.ua/index.php?go=Files&in=view&id=314>
10. <http://dissertation1.narod.ru/avtoreferats2/av191.htm>
11. В.Краян. Знания в контексте времени. Информационный менеджмент.
URL :http://www.m21.com.ua/index.php?d_id=55&id=10